

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DUS-0700-166-MJ/10
dot. BPS/DSK-043-2948/10

h. Kurkiewicz W. Dobrowolny
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. *17.09.10*
nr. *2081* podpis *h.*

Warszawa, dnia 15 września 2010 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. *16.09.10.*
nr. *4878* podpis *Borusewicz*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Jolanta Fedak Bogdan Borusewicz

W związku z przesłanym oświadczeniem złożonym przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi senatorami podczas 61. posiedzenia Senatu w dniu 5 sierpnia 2010 r., uprzejmie informuję, że nie znajduję uzasadnienia do uchylenia przepisu art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), ograniczającego wysokość emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty stanowiącej 100% podstawy jej wymiaru.

Wysokość świadczenia emerytalno-rentowego jest miarą na ile ubezpieczony partycypował w dochodach ubezpieczeń społecznych. Zależy bowiem od wysokości opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz od długości okresu ich opłacania. Im bardziej ubezpieczony przyczyniał się do tworzenia Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z którego są wypłacane emerytury i renty, tym ma prawo do większego korzystania z FUS w formie emerytury lub renty.

Dla ochrony praw emerytalno-rentowych szczególne znaczenie ma zasada wzajemności. Świadczenia emerytalno-rentowe mają charakter praw podmiotowych, nabytych przez ubezpieczonego w związku z jego własnym udziałem w tworzeniu funduszu ubezpieczeniowego. Z zasadą wzajemności wiąże się ściśle wymóg zachowania proporcjonalności między wysokością opłaconych składek a wysokością świadczeń.

Każdy system emerytalny określa jednak dolną i górną wysokość świadczeń, co oznacza, że zależność wysokości świadczenia od kwoty wpłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne nie jest bezwarunkowa. Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), każdy emeryt, który udowodnił co najmniej 20-letni (kobieta) lub 25-letni (mężczyzna) staż ubezpieczeniowy, tj. okresy składkowe i nieskładkowe, ma zagwarantowane prawo do emerytury nie niższej niż wynosi minimalna wysokość świadczenia, ustalona zgodnie z art. 85 tej ustawy.

Z kolei zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, kwota emerytury, obliczonej wg tzw. starych zasad, określonych w art. 53, wraz ze zwiększeniami, o których mowa w art. 56 ust. 3 i 4 lub w art. 73 ust. 3 i 4, nie może przekraczać 100% podstawy jej wymiaru. Ograniczenie wysokości świadczeń do 100% podstawy ich wymiaru nie dotyczy jedynie emerytur ustalanych w kwotach najniższych.

Kolejne ograniczenie wprowadza przepis art. 15 ust. 5 ww. ustawy, który stanowi, że podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż kwota odpowiadająca 250% tzw. kwoty bazowej. Ograniczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczeń do 250% znajduje swoje uzasadnienie w analogicznym ograniczeniu wysokości rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, która - zgodnie z art. 19 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) - nie może być w danym roku wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 października 2005 r., sygn. akt P 13/04 stwierdził, że przepis art. 15 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ograniczający wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczeń do 250% kwoty bazowej, jest zgodny z Konstytucją RP. Trybunał uznał, że ustawodawca realizując ideę solidarności zbiorowej, dotyczącej ogółu osób objętych ubezpieczeniem oraz wszystkich korzystających z systemu finansowanego przez FUS, miał prawo kierować się przy uchwalaniu art. 15 ust. 5 ustawy o FUS także przesłankami wpływającymi na wydolność systemu, finansowanego ze składek na ubezpieczenie społeczne oraz z dotacji państwa.

Zgodnie z orzecnictwem Trybunału Konstytucyjnego wymóg zachowania proporcjonalności między wysokością opłacanych składek a wysokością świadczeń nie wyklucza ograniczania rozpiętości wysokości świadczeń w porównaniu z rozpiętością wysokości zarobków i składek, wysokość świadczeń nie powinna jednak nadmiernie odbiegać od wkładu ubezpieczonego w tworzenie funduszu ubezpieczeń społecznych" (wyrok z 22 czerwca 1999 r., sygn. K. 5/99, OTK ZU nr 5/1999, poz. 100, s. 537).

Należy podkreślić, że przepis art. 86 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ograniczający wysokość emerytury do 100% podstawy jej wymiaru dotyczy świadczeń, w których wymiarze są

uwzględnione nie tylko okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne ale również okresy nieskładkowe. Ponadto podstawę wymiaru ustala się z okresu 10 kolejnych lub dowolnie wybranych 20 lat kalendarzowych, w których zarobki stanowiące podstawę wymiaru składek były najwyższe w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia. Dopiero w modelu docelowym, którym objęto ubezpieczonych urodzonych po 1948 r., wysokość emerytury z FUS zależeć będzie wyłącznie od wielkości składek zaewidencjonowanych przez ZUS na indywidualnym koncie ubezpieczonego przez cały okres aktywności zawodowej, a nie jedynie w wybranym, najkorzystniejszym okresie oraz z pominięciem okresów nieskładkowych..

Zasadnicza trudność zmiany związanej z przejściem z repartycyjnego systemu finansowania na system kapitałowy łączy się z okresem przejściowym, w którym zachodzi potrzeba w ciągu życia jednej generacji ludności finansowania równoległego dwóch systemów: dotychczasowego, istniejącego do czasu jego wygaśnięcia oraz nowego, opartego na zgromadzonym na nowych zasadach kapitale. Wynikający stąd przejściowy deficyt systemu jest pokrywany z budżetu zwiększeniem długu publicznego, a częściowo dochodami z prywatyzacji majątku państwowego.

Zapewnienie emerytom należnych świadczeń, wypracowanych w systemie ubezpieczeń społecznych opartym na międzypokoleniowym porozumieniu powoduje, że utrzymanie równowagi finansowej FUS ma doniosłe znaczenie dla stabilności obecnego systemu. Cechą charakterystyczną ubezpieczenia społecznego jest rozłożenie ciężaru świadczeń na szerszą zbiorowość osób nim objętych. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm.) wypłacanie świadczeń z ubezpieczeń społecznych gwarantowane jest przez państwo.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 22 czerwca 1999 r. (K. 5/99), wyraził pogląd, iż państwo ma obowiązek podejmować działania, które zapewnią odpowiednie środki finansowe niezbędne dla realizacji konstytucyjnych praw socjalnych, ale musi przy tym uwzględniać sytuację gospodarczą i konieczność zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego. Równowaga finansów publicznych stanowi wartość chronioną konstytucyjnie, dlatego podejmowanie decyzji powodujących wzrost wydatków wymaga dużej rozwagi i poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo systemu emerytalnego.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 4 grudnia 2000r., o sygn. akt K 9/00 (OTK ZU 2000 nr 8, poz. 294), rozpatrując zagadnienie wzajemności składki i świadczeń na gruncie art. 2 i 32 Konstytucji RP, Trybunał Konstytucyjny wyraził pogląd, że „...państwo ma obowiązek podejmować działania, które zapewnią odpowiednie środki finansowe niezbędne dla realizacji konstytucyjnych praw socjalnych, ale musi przy tym uwzględniać sytuację gospodarczą i konieczność zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego. Te okoliczności usprawiedliwiają

nalożenie obowiązku ubezpieczenia nawet w sytuacji, gdy dalsze opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne nie zawsze znajdzie w pełni odzwierciedlenie w zwiększonej wysokości przysługującego świadczenia".

Wobec powyższego uważam, że dalsze funkcjonowanie przepisu określającego górną wysokość emerytury na poziomie 100% podstawy jej wymiaru, jest w pełni uzasadnione.

Z szacunkiem

MINISTER
wz.
Jarosław Duda
SEKRETARZ STANU